

AKKERBOUW
VOOR WATER
KWALITEIT

LEREN
DELEN
DOEN

Maatregelen ter beperking van stikstofverliezen in de akkerbouw

Goede opbrengsten én een goede waterkwaliteit kunnen samengaan. Met een doordacht bemestingsplan en een optimale teelt benut je de beschikbare stikstof efficiënter, waardoor waardevolle nutriënten niet verloren gaan. Deze checklist geeft boeren en adviseurs praktische handvatten om de stikstofgift beter af te stemmen op de behoefte van het gewas en nitraatverliezen te voorkomen. Ontdek welke maatregelen u nog kunt toepassen!

Bemestingsplan

- ☐ Meet of schat de Nmin voorraad voorafgaand aan de teelt en bepaal hiermee de juiste hoogte van de stikstofgift.
- ☐ Breng nalevering van stikstof uit gewasresten en groenbemesters in mindering op de stikstofgift in het volgende seizoen.
- ☐ Stem de stikstofgift af op de opbrengstpotentie van het perceel.
- ☐ Corrigeer de hoogte van de stikstofgift met het stikstofleverendvermogen (NLV) van het perceel (zie uitslag bodemvruchtbaarheidsonderzoek).
- ☐ Baseer de organische bemesting op de benodigde hoeveelheid organische stof en de fosfaatruimte.
- ☐ Stem de timing van de dierlijke mestgift af op de opname van het gewas; rij mest maximaal 4 weken voor het zaaien of planten uit.
- ☐ Kies bij een gewas met een korte opnameperiode voor een mestsoort met een relatief hoog aandeel minerale stikstof (dunne fractie, varkensdrijfmest of mineralenconcentraat).
- ☐ Pas drijfmest alleen toe op gewassen die in het voorjaar direct veel stikstof opnemen zoals aardappelen, mais en wintertarwe.
- ☐ Laat een analyse uitvoeren van de minerale en totale stikstofgehaltes in de organische mest en bepaal daarmee de specifieke stikstofwerkingscoëfficiënt van de mest.
- ☐ Bereken de hoeveelheid stikstof die vrijkomt uit de bodemorganische stof, gewasresten en groenbemesters met NDICEA.

Bouwplan & bodem

- ☐ Teel een N-behoefstig gewas na grasland of na een ander gewas met veel stikstof in de gewasresten.
- ☐ Plan groenbemesters zodanig in dat ze maximaal de resterende stikstof opnemen, zonder aaltjes te vermeerderen.
- ☐ Kies rassen met een lage stikstofbehoefte of een vroege oogst.
- ☐ Teel wintergranen na een gewas dat weinig minerale stikstof nalaat.
- ☐ Vergroot het aandeel niet-uitspoelingsgevoelige gewassen in het bouwplan.
- ☐ Voorkom vermeerdering plantparasitaire aaltjes en bodemziektes.
- ☐ Zorg voor een goede bodemvruchtbaarheid, bodemgezondheid en bodemstructuur.
- ☐ Bewerk de grond minder intensief door ondiep ploegen of niet-kerende groundbewerking.
- ☐ Wissel diep en ondiep wortelende gewassen af op lössgrond.

Uitvoering teelt

- ☐ Stel de bemestingsapparatuur goed af.
- ☐ Deel stikstofgiften en bemest op basis van metingen.
- ☐ Verbeter de efficiëntie van dierlijke mest of kunstmest door rijenbemesting toe te passen.
- ☐ Voeg een nitrificatieremmer toe aan de dierlijke mest.
- ☐ Gebruik langzaamwerkende meststoffen of ammoniumhoudende meststoffen met nitrificatieremmer.
- ☐ Verlaag op een strook de bemesting met 20% voor inzicht in stikstofbehoefte van het totale perceel.
- ☐ Beregen op maat door gebruik van bodemvochtsensoren of een beregeningsplanner.
- ☐ Pas druppelirrigatie of fertigatie toe.

Na de oogst

- ☐ Zaai direct na de oogst een vanggewas.
- ☐ Voer geen bemesting uit voor een groenbemester, tenzij na wintergranen het stro is achtergelaten.
- ☐ Evalueer de bemesting na de teelt en meet de N-min in november in de bodem (0-90 cm) om het risico op uitspoeling te bepalen.

Meer weten?

Bekijk de interactieve PDF met uitleg, effecten en praktijkvoorbeelden:
www.beterbodembeheer.nl/akkerbouw-voor-waterkwaliteit

Contact E-mail naar: marie.wesselink@wur.nl

